FOR OFFICIAL USE

G

KU	RE

Total Marks

2500/409

TEISTEANAIS NÀISEANTA 2010

DICIADAIN , 5 CÈITEIN
10.40 m – 11.15 m

MATAMATAIG
AN ÌRE CHOITCHEANN
Meadhan Ìre
Pàipear 1
Gun àireamhair

Lìon na bogsaichean seo agus leugh na tha sgrìobhte gu h-ìosal.

Làn ainm sgoile no colaiste

Baile

Ciad ainm(ean)

Sloinneadh

Latha breith

Là	Mìos	Bliadhna	Àireamh an oileanaich	Àireamh an t-suidheachain

1 **Chan fhaod thu àireamhair a chleachdadh.**

2 Freagair nas urrainn dhuit de na ceistean.

3 Sgrìobh d' obrachadh-a-mach agus do fhreagairtean anns na h-àiteachan a tha air am fàgail falamh. Tha rùm a bharrachd aig deireadh an leabhair ma bhitheas feum agad air. Ma chleachdas tu e, sgrìobh gu soilleir àireamh na ceiste tha thu a' dèanamh.

4 Airson na comharraidhean fhaighinn gu lèir feumaidh tu d' obrachadh-a-mach a shealltainn.

5 Mus fhàg thu seòmar na deuchainn feumaidh tu an leabhar seo thoirt don Fhreiceadan. Mur dèan thu seo dh'fhaodadh tu na comharraidhean gu lèir a chall.

SQA ©

FORMULAE LIST

Cearcall-thomhas: $C = \pi d$

Farsaingeachd cearcaill: $A = \pi r^2$

Farsaingeachd lùbte siolandair: $A = 2\pi rh$

Tomhas-lìonaidh siolandair: $V = \pi r^2 h$

Tomhas-lìonaidh priosaim thriantanaich: $V = Ah$

Teoram Pythagoras:

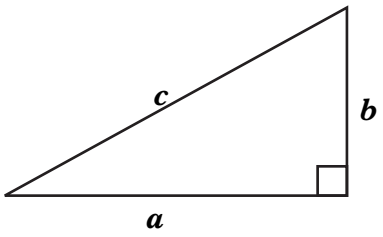

$$a^2 + b^2 = c^2$$

Co-mheasan trigonomeatraigeach ann an triantan ceart-cheàrnach:

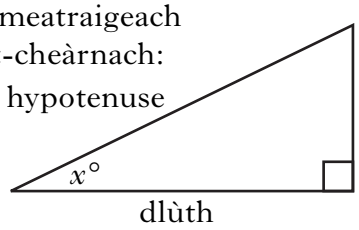

$$\textbf{tan } x^\circ = \frac{\textbf{mu choinneamh}}{\textbf{dlùth}}$$

$$\textbf{sin } x^\circ = \frac{\textbf{mu choinneamh}}{\textbf{hypotenuse}}$$

$$\textbf{cos } x^\circ = \frac{\textbf{dlùth}}{\textbf{hypotenuse}}$$

Caisead:

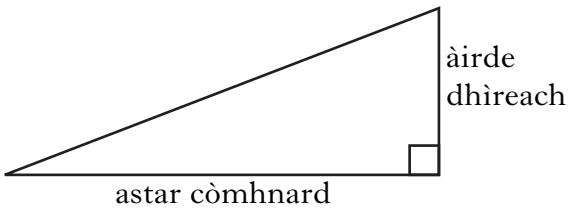

$$\textbf{Caisead} = \frac{\textbf{àirde dhìreach}}{\textbf{astar còmhnard}}$$

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

1. Obraich a-mach iad seo.

(*a*) $9{\cdot}32 - 5{\cdot}6 + 4{\cdot}27$ **1**

(*b*) $37{\cdot}6 \times 8$ **1**

(*c*) $2680 \div 400$ **1**

(*d*) $7 \times 2\frac{1}{3}$ **2**

[Tionndaidh an duilleag

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU RE

2. Tha program nan soitheach-fànais a' cosg \$5800 millean.

Sgrìobh an àireamh seo ann an comharrachadh saidheansail.

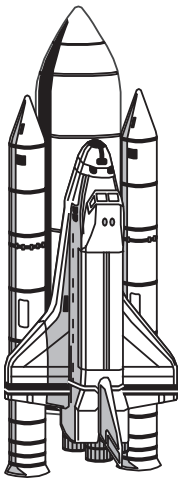

2

3. Aon latha anns a' Ghearran a chaidh rinn Anna comas eadar an teothachd ann an Dùn Èideann agus Montreal.

Ann an Dùn Èideann bha an teothachd aig 8 °C.

Ann am Montreal bha an teothachd aig –15 °C.

Dè an t-atharrachadh a bh' eadar an dà theothachd?

2

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

4. Crìochnaich an dealbh seo gus am bi an loidhne dhotagach na h-axis chothromachaidh.

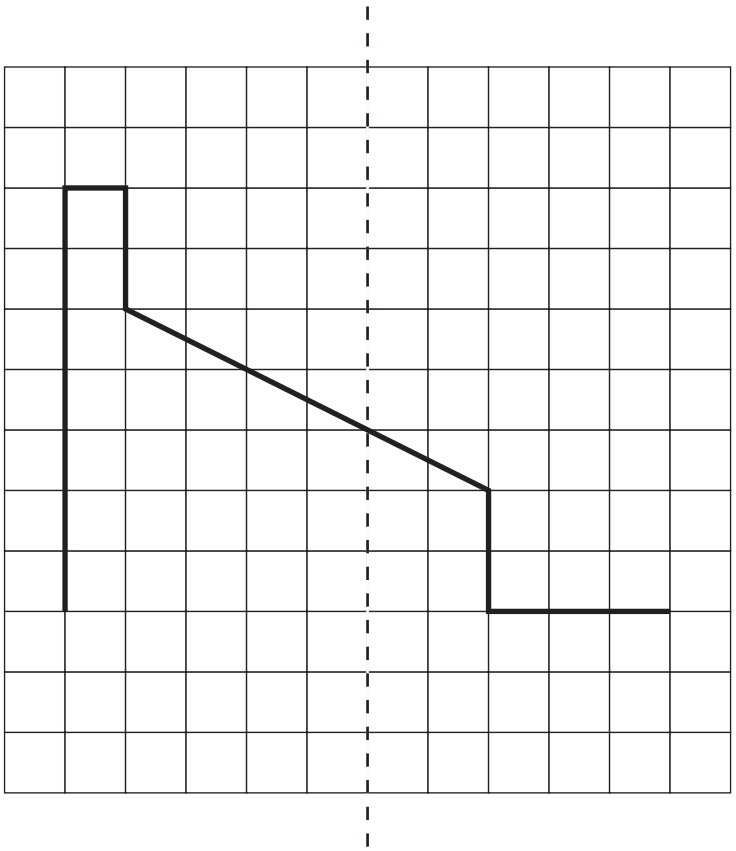

3

[Tionndaidh an duilleag

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean

KU	RE

5. Dh' fhaighnich Karen dhan a' chlas aice cia mheud òran a tharraing iad sìos gu na fònaichean aca air a' mhìos a dh'fhalbh.

Seo na freagairtean a thug iad dhi.

14	16	15	26	11	32	12	13	42	51
27	21	14	17	31	46	33	44	15	17

Seall na freagairtean seo ann an diagram bun-agus-duilleag òrdaichte.

3

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean | KU | RE

6. Tha Carla a' dèanamh staran ann an cròileagan.

Tha i a' cleachdadh measgachadh de leacan aibidil agus leacan dathte.

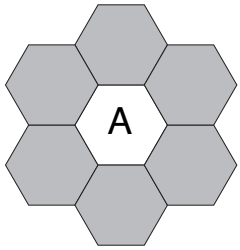

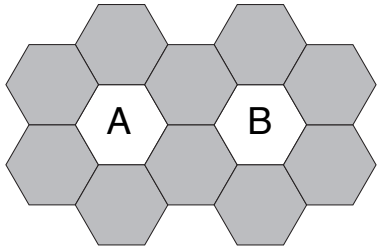

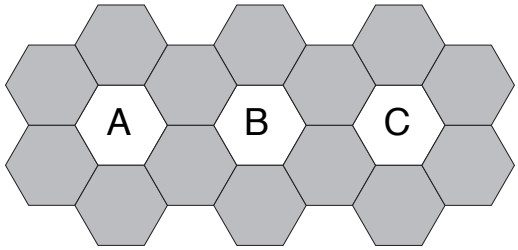

(*a*) Lìon a steach an clàr seo.

Àireamh de leacan aibidil (*a*)	1	2	3	4	5		12
Àireamh de leacan dathte (*d*)	6	10					

2

(*b*) Sgrìobh sìos foirmle airson àireamh nan leac dathte (*d*) fhaighinn nuair a tha fios agad air àireamh nan leac aibidil (*a*).

2

(*c*) Chleachd Carla 86 leacan dathte airson an staran a dhèanamh.

Cia mheud leac aibidil a bhitheas anns an staran?

2

[Tionndaidh an duilleag

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean

KU	RE

7. Nuair a bha e air saor-làithean anns an Spàinn chunnaic Sandy paidhir dhinichean airson 65 iùro.

Tha fios aig Sandy gu faigh e 13 iùro airson £10.

Dè a' phrìs a tha na dinichean ann an notaichean?

3

8. Tha prìs inneal-glùine air a thoirt sìos bho £400 gu £320.

Obraich a-mach an lughdachadh sa cheud ann am prìs an inneal-glùine.

3

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean | KU | RE

9. Tha an diagram a' sealltainn priosam triantanach.

Tha na tomhaisean air an sealltainn anns an dealbh.

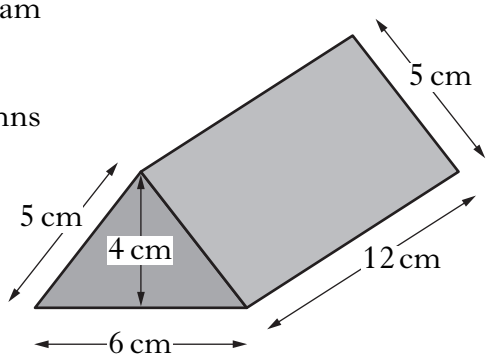

Tha **lìon** den phriosam thriantanach air a shealltainn gu h-ìosal.

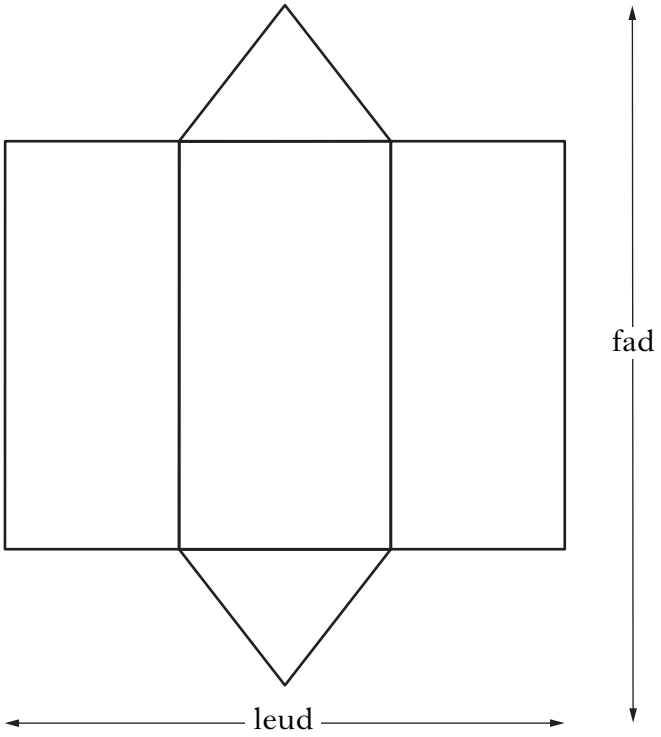

Obraich a-mach dè am fad agus dè an leud a th' anns an lìon seo.

2

[Tionndaidh an duilleag airson ceist 10 air *Duilleag a deich*

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

10.

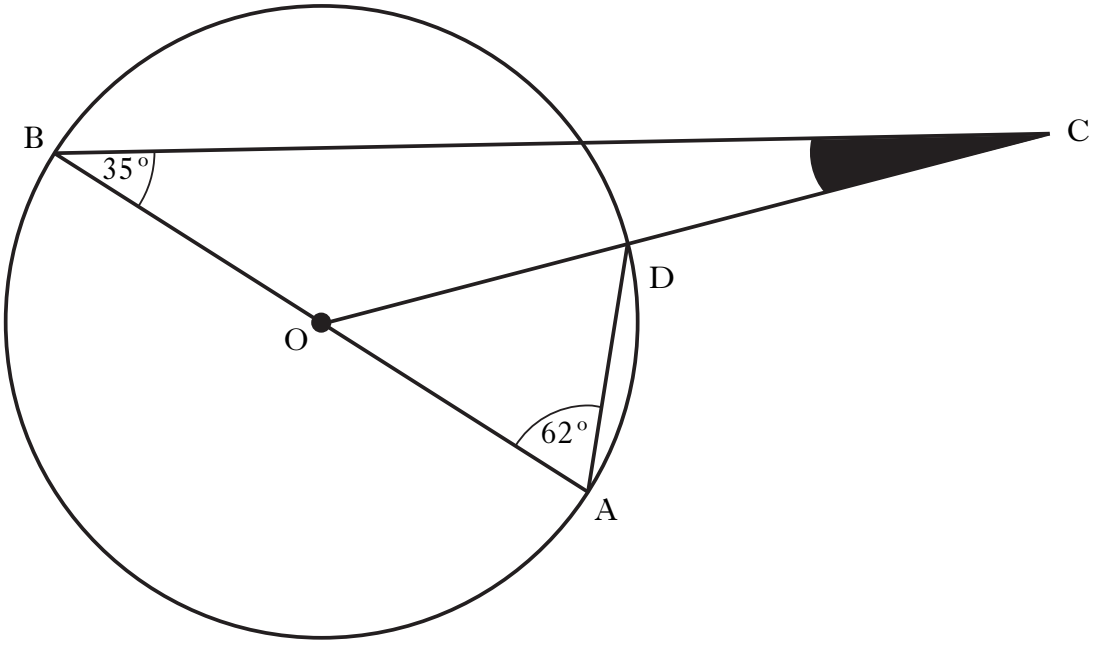

Anns an diagram:

- 'S e trast-thomhas a' chearcaill a th' ann an AB
- 'S e O meadhan a' chearcaill
- Tha OC a' geàrradh a' chearcaill aig D
- Ceàrn ABC = 35°
- Ceàrn BAD = 62°

Obraich a-mach meud a' cheàirn dhuirch.

3

[*CRÌOCH A' PHÀIPEIR*]

ÀITE A BHARRACHD AIRSON FREAGAIRTEAN

[DUILLEAG FHALAMH]

FOR OFFICIAL USE

G

KU	RE

Total Marks

2500/410

TEISTEANAIS NÀISEANTA 2010

DICIADAIN , 5 CÈITEIN
11.35 m – 12.30 m

MATAMATAIG
AN ÌRE CHOITCHEANN
Meadhan Ìre
Pàipear 2

Lìon na bogsaichean seo agus leugh na tha sgrìobhte gu h-ìosal.

Làn ainm sgoile no colaiste

Baile

Ciad ainm(ean)

Sloinneadh

Latha breith

Là	Mìos	Bliadhna	Àireamh an oileanaich	Àireamh an t-suidheachain

1 **Faodaidh tu àireamhair a chleachdadh.**

2 Freagair nas urrainn dhuit de na ceistean.

3 Sgrìobh d' obrachadh-a-mach agus do fhreagairtean anns na h-àiteachan a tha air am fàgail falamh. Tha rùm a bharrachd aig deireadh an leabhair ma bhitheas feum agad air. Ma chleachdas tu e, sgrìobh gu soilleir àireamh na ceiste tha thu a' dèanamh.

4 Airson na comharran fhaighinn gu lèir feumaidh tu d' obrachadh-a-mach a shealltainn.

5 Mus fhàg thu seòmar na deuchainn feumaidh tu an leabhar seo thoirt don Fhreiceadan. Mur dèan thu seo dh'fhaodadh tu na comharraidhean gu lèir a chall.

SQA ©

FORMULAE LIST

Cearcall-thomhas: $C = \pi d$

Farsaingeachd cearcaill: $A = \pi r^2$

Farsaingeachd lùbte siolandair: $A = 2\pi rh$

Tomhas-lìonaidh siolandair: $V = \pi r^2 h$

Tomhas-lìonaidh priosaim thriantanaich: $V = Ah$

Teoram Pythagoras:

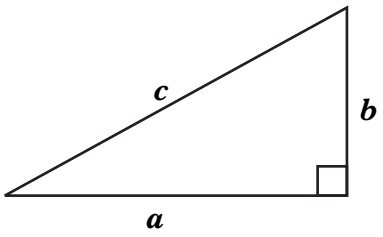

$$a^2 + b^2 = c^2$$

Co-mheasan trigonometeatraigeach ann an triantan ceart-cheàrnach:

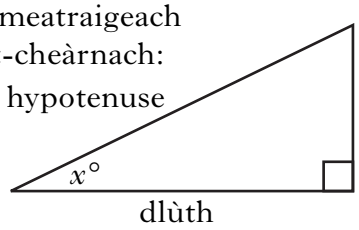

$$\textbf{tan } x^\circ = \frac{\textbf{mu choinneamh}}{\textbf{dlùth}}$$

$$\textbf{sin } x^\circ = \frac{\textbf{mu choinneamh}}{\textbf{hypotenuse}}$$

$$\textbf{cos } x^\circ = \frac{\textbf{dlùth}}{\textbf{hypotenuse}}$$

Caisead:

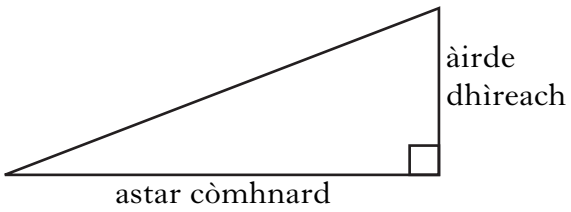

$$\textbf{Caisead} = \frac{\textbf{àirde dhìreach}}{\textbf{astar còmhnard}}$$

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean

KU	RE

1. Chaidh iarraidh air deichnear dhaoine tomhas a dhèanamh air cia-mheud pònair-cofaidh a bh' ann an soitheach.

Seo na freagairtean aca:

310 260 198 250 275 300 245 225 310 200

(*a*) Dè an raon a th' aig na tomhaisean?

1

(*b*) Faigh an àireamh-meadhain.

2

[Tionndaidh an duilleag

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

KU	RE

Comharraidhean

2. Tha Mgr agus A' Bh-Uas Kapela air turas-cuain gu Bruges a chur air dòigh dhaibh fèin agus an triùir chloinne aca.

- Tha iad a' fàgail air 27 den Ògmhìos
- Tha Mgr agus A' Bh-Uas Kapela a' riarachadh seòmar a-mùigh agus tha an triùir chloinne a' riarachadh seòmar a-staigh
- Tha lughdachadh prìs 20% airson gach duine cloinne

Obraich a-mach dè a chosgas an turas-cuain.

Turas-cuain gu Bruges, A' Bheilg		
	Prìs gach duine	
Ceann-latha fàgail	Seòmar a-staigh (£)	Seòmar a-muigh (£)
16 Cèitein	236	250
30 Cèitein	244	274
13 Ògmhìos	266	300
27 Ògmhìos	275	310
12 Iuchar	291	325
26 Iuchar	312	355
9 Lùnastal	327	370

3

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

3. Mar phàirt de bhith ag ithe biadh fallain, chuir Tòmas roimhe measan a cheannach anns a' cheannachd sheachdaineil aige.

Tha na measan is fheàrr leis agus cosgais gach pasgain air a shealltainn anns a' chlàr.

Meas	*Cosgais*
Ùbhlan	£1·25
Oransairean	£1·20
Dearcan-fhìona	£2·49
Peuran	£1·56
Mileag	£1·98

Tha e ag iarraidh

- 3 pasgain de mheasan eadar-dhealaichte a cheannach
- cosgais de £5 air a' char ias àirde.

Tha aon thaghadh agus a' chosgais aige air a shealltainn anns a' chlàr.

Lìon a-steach an còrr den chlàr a' sealltainn gach taghadh a dh'fhaodadh Tòmas a dhèanamh agus cosgais nan taghaidhean sin.

Ùbhlan	Oransairean	Dearcan-fhìona	Peuran	Mileag	Cosgais
✓	✓		✓		£4·01

4

[Tionndaidh an duilleag

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

4. (*a*) Lìon a-steach an clàr airson $y = 2x - 3$.

x	-1	1	3
y			

2

(*b*) A' cleachdadh a' chlàir ann an (*a*), tarraing dealbh den loidhne $y = 2x - 3$ air a' chliath.

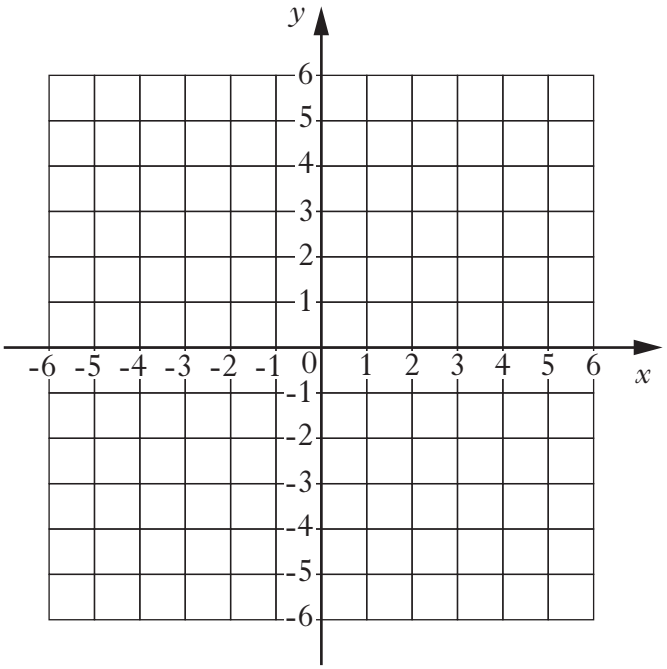

2

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

KU	RE

5. Airson sàbhailteachd chan fhaodar a dhol nas luaithe na 20 mìle san uair air taobh a-muigh Pàirc Fairfield.

Air taobh a-muigh na pàirce tha leth mhìle eadar an dà shoidhne-rabhaidh.

Thug càr 2 mhionaid a' siubhal eadar an dà shoidhne-rabhaidh.

An robh an càr a' siubhal aig astar sàbhailte?

Thoir seachad adhbhar airson do fhreagairt.

Comharraidhean

3

[Tionndaidh an duilleag

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

6. (*a*) Sìmplich

$$8(c - 3) + 5(c + 2).$$

3

(*b*) Fuasgail gu h-ailgeabrach

$$25 = 7x + 4.$$

2

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

7. Tha Rowan ag iarraidh 13 tiogaidean a cheannach airson an taigh-chluiche.

Tha aon tiogaid a' cosg £12·50.

Tha tabhartas sònraichte air-loidhne aig an taigh-chluiche — ceithir tiogaidean air prìs trì tiogaidean.

Chleachd Rowan an tabhartas sònraichte air-loidhne.

Dè a phàigheas Rowan airson 13 tiogaidean?

3

[Tionndaidh an duilleag

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

8. Rinnear tomhas air 1800 a bha a' bhòtadh airson a' chiad uair.
Tha an clàr-cearcaill a' sealltainn mar a bhòtadh iad aig an ath thaghadh pàrlamaid.

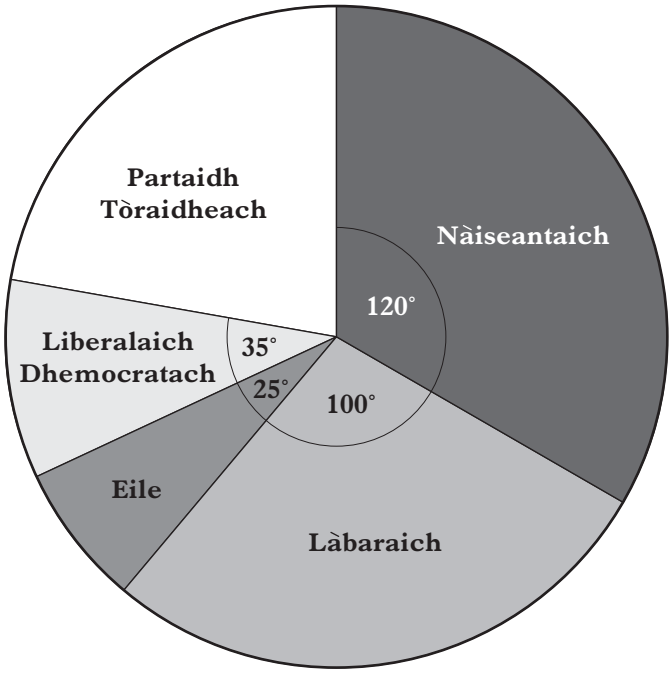

Cia mheud den 1800 a bha a' bhòtadh airson a' chiad uair a bhòtadh airson a' Phartaidh Tòraidheach?

3

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean | KU | RE

9. Tha leud 11 meatairean ann an raon teanas.

Tha farsaingeachd 264 meatar ceàrnagach ann.

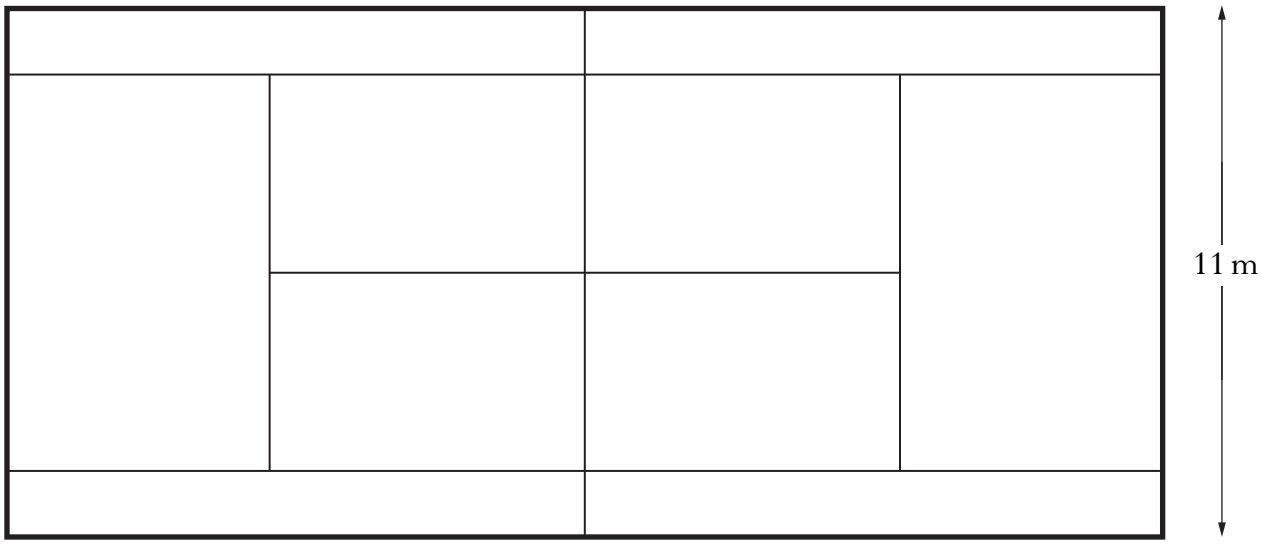

Obraich a-mach cuairt-thomhas an raoin teanas.

3

[Tionndaidh an duilleag

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

10. Tha Ahmed a' dèanamh frèam airson staidhre ann an ionad bhùthan a neartachadh.

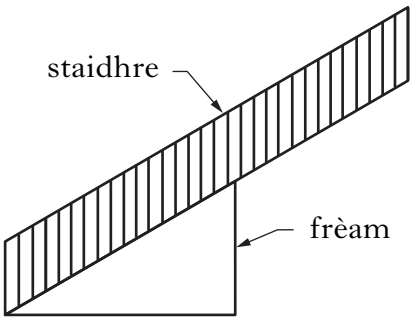

Feumaidh fios a bhith aige air meud na ceàrnaig a tha an staidhre a' dèanamh ris an làr, mar a th' air a shealltainn anns an diagram.

Tha 5·2 m ann an hypotenuse na frèime agus tha 4·5 m anns an loidhne chòmhnard.

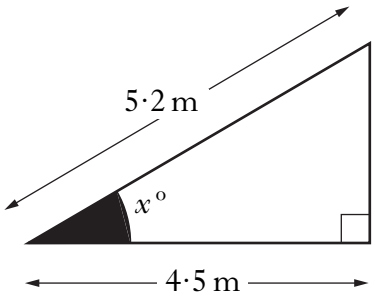

Obraich a-mach meud na ceàrnaig dhuirche x°.

3

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

11. Tha sreapadair a' feumachdainn cobhair a dhèanamh air.

Tha far a bheil e bho ionad a' heileacoptair air a chomharrachadh air a' mhap.

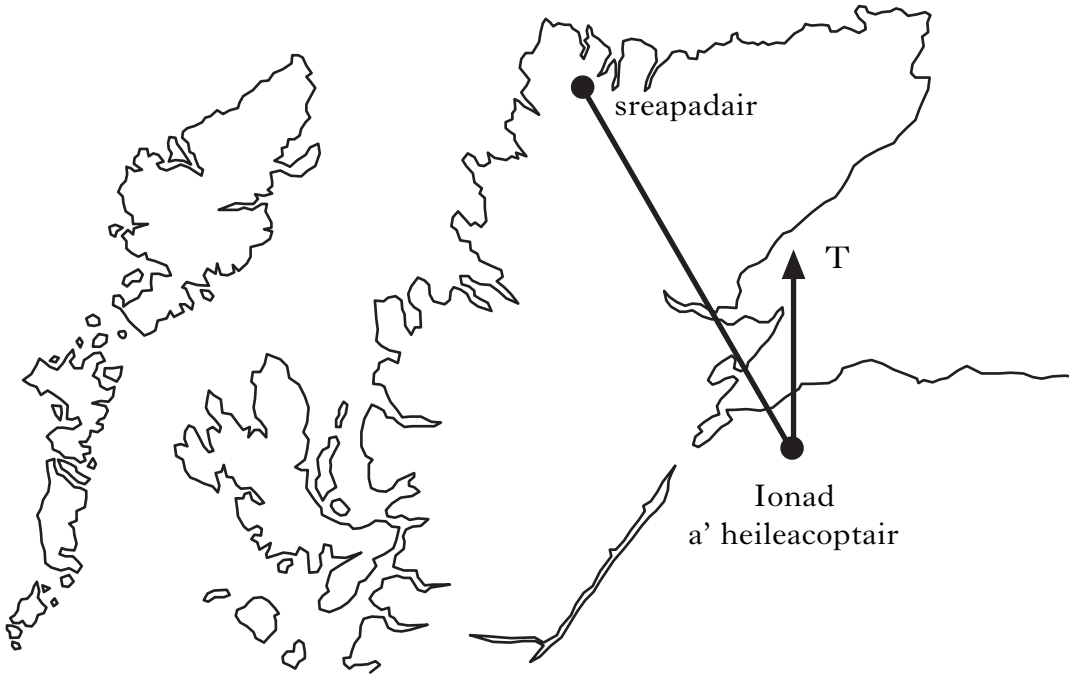

(*a*) A' cleachdadh sgèile 1 ceudameatar gu 15 cilemeatar, obraich a-mach dè cho fada 's a tha an sreapadair bho ionad a' heileacoptair.

1

(*b*) Faigh cùrsa an t-sreapadair bho ionad a' heileacoptair.

2

[Tionndaidh an duilleag

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean | KU | RE

12. Tha fàinne-cluaise ann an cumadh triantan co-chasach air a dhèanamh à uèir airgid.

Tha tomhaisean na fàinne-cluaise air an sealltainn anns an diagram.

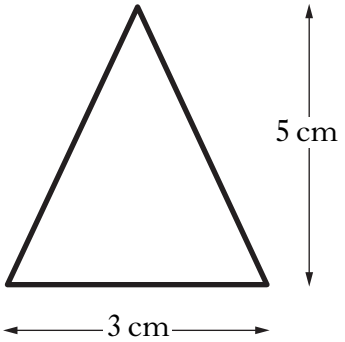

Obraich a-mach fad na uèir airgid a dh'fheumar airson **paidhir** de na fàinnean-cluaise a dhèanamh.

Chan fhaod thu dealbh sgèile a chleachdadh.

4

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean KU | RE

13. Tha cnap-starra plastaig airson astar a chasg ann an cumadh leth siolandair air a chleachdadh air taobh a-muigh bun-sgoile.

Tha radius 10 ceudameatairean agus fad 7 meataran anns a' chnap-starra mar a th' air a shealltainn anns an diagram.

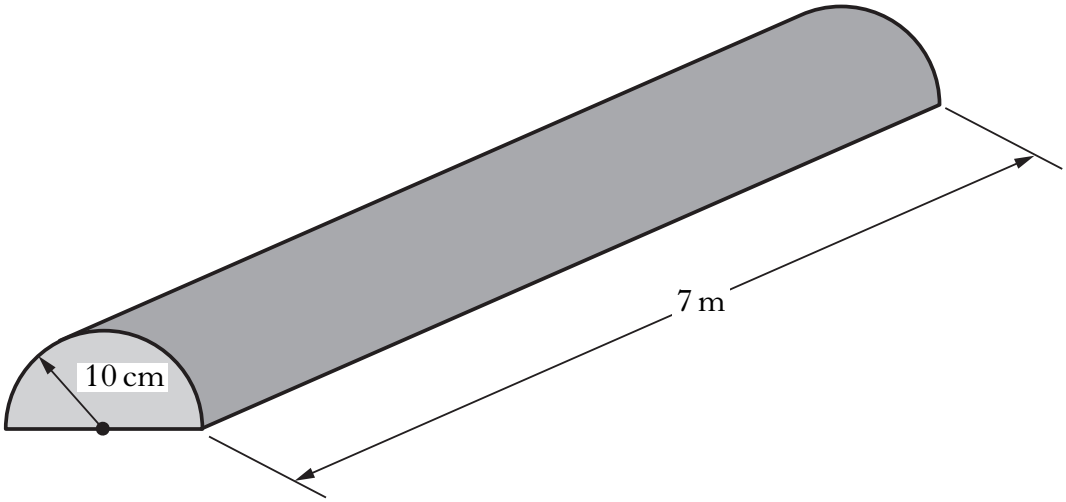

Obraich a-mach tomhas-lìonaidh a' phlastaig anns a' chnap-starra.

3

[Tionndaidh an duilleag airson ceist 14 air *Duilleag a sia deug*

NA SGRÌOBH SAN OIR SEO

Comharraidhean | KU | RE

14. Tha Liam a' ceannach stereo ùr a' cleachdadh a' phlana-pàighidh mìosail.

'S e prìs airgid an stereo £360.

Ma chleachdas e am plana-pàighidh mìosail tha e gu lèir a' pàigheadh **5% a bharrachd air a' phrìs airgid**.

Phàigh Liam còigeamh earrann den phrìs airgid nuair a thug a leis e agus an uair sin 30 cuibhreann mìosail co-ionnan.

PRÌS AIRGID £360

Plana-Pàighidh Mìosail
$\frac{1}{5}$ de'n phrìs airgid nuair a bheir thu leat e agus 30 cuibhreann mìosail

Dè a phàigheas Liam gach mìos?

4

[*CRÌOCH A' PHÀIPEIR*]

ÀITE A BHARRACHD AIRSON FREAGAIRTEAN

ÀITE A BHARRACHD AIRSON FREAGAIRTEAN

ÀITE A BHARRACHD AIRSON FREAGAIRTEAN

[DUILLEAG FHALAMH]